

У мінулым годзе шырокую падтрымку грамадскасці знайшла ідэя адзначаць 2 ліпеня Дзень вышыванкі. Гэта яшчэ адна даніна павягі да багацця старажытнай беларускай культуры і цудоўная магчымасць з маленства выхоўваць каштоўнасныя адносіны да яе. Вышыванка – своеасаблівая візітка беларусаў і сімвал-абярэг нацыі. У гэтым нумары «Пралеска» змяшчае шэраг матэрыялаў і каляровых укладак, прысвечаных новай даце, з упэўненасцю, што яна стане традыцыйнай. Святкуем разам!

ЯК ЗРАБІЛІ ВЫШЫВАНКІ ДЛЯ ВАСІЛІНЫ, АЛЕНКІ, ЯНКІ

ЗАБАВА ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ СТАРШАЙ ГРУПЫ (5–6 гадоў)

Праграмныя задачы: фарміраваць каштоўнасныя адносіны дзяцей да вышыванкі як культурнай спадчыны беларускага народа; абагульніць і сістэматызаваць уяўленні аб стварэнні тканін і вопраткі ў мінулы час; выхоўваць патрыятычныя пачуцці, устойлівую цікавасць да беларускага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, роднай мовы, народных традыцый і абрадаў.

Матэрыял і абсталяванне: лаўка, стол, засланы абрусам, хлеб-соль на ручніку, ручнікі, муляжы калаўроту, ткацкага станка, сноп ільну, 2 стойкі, 2 магнітныя дошкі, карткі з выявамі сімвалаў беларускага арнаменту, пяльцы з замацаваным на іх ручніком, куфар з вышытымі ляннянымі рэчамі, па колькасці дзяцей: сімвалы беларускага арнаменту на магнітах, сувеніры, аўдыязапісы: беларускай народнай музыкі, песень «Маладзенькая вярба» (сл. В. Марудава, муз. М. Зелянкевіча), «Вышита сорочка» (сл. В. Паліканінай, муз. С. Таўкунова) у выкананні І. Дарафеевай.

Дзеючыя асобы: Васіліна – дарослы, Аленка, Янка, майстрыхі-маладзіцы, майстры-малайцы – дзеці.

Папярэдняя работа: знаёмства дзяцей з сімваламі беларускага арнаменту, вырабамі беларускага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, заняткі і гутаркі па тэме.

Ход мерапрыемства

Гучыць аўдыязапіс беларускай народнай музыкі. Удзельнікі збіраюцца на пляцоўцы ўстановы дашкольнай адукацыі, якая прыбраная ў выглядзе беларускай хаты, стаіць стол, засланы абрусам, лаўка. Усіх сустракае Васіліна з хлебам-соллю на ручніку.

Васіліна. Добры дзень, паважаныя госці!

Прапявае:

Ой, заходзьце, госцейкі,
Ды ў нашу хату,
Хата наша ў будні й свята
Гасцямі багата.

Кланяецца гасцям. Падыходзіць да стала, ставіць хлеб-соль. Гучыць аўдыязапіс песні «Маладзенькая вярба», разам з дзяўчынкамі з'яўляецца Аленка.

Танец з ручнікамі

Аленка падыходзіць да Васіліны.

Аленка.

Мамачка, як мне быць –
Хочацца абноўку мне самой зрабіць,
Каб такой ні ў кога не было,
Каб убачылі людзі маё хараство.

Васіліна (дэманструе).

Паглядзі на вышыты ручнік,
Нават праз стагоддзі ён не знік,
Беларускі арнамент яго аздабляе,
Прыгажосцю сваёю душу атуляе.

Аленка.

Адкажы, як вышыванку пашыць,
Як пачаць і як рабіць?

Да іх падыходзяць дзве майстрыхі-маладзіцы са снапом ільну.

1-я майстрыха-маладзіца.

Беларускі наш лянок –
Залацісты кужалёк.
Да ўсяго ён здатны,
Ва ўсім акуратны.

2-я майстрыха-маладзіца.

І ў вопратцы сучаснай,
І ў кашулі тагачаснай,
І ў паясах, і ў ручніках,
Што ў вас зараз у руках.

І ў ляльцы для малых,
І ў сурвэтцы для старых.

Кланяюцца, аддаюць сноп ільну Аленцы і адыходзяць.

Аленка.

Што мне з ільном рабіць?
Як яго ў вопратку пераўтварыць?

Карагодная гульня «Як мы лён...»

Дзеці і Аленка ладзяць карагод вакол снапа льну, пад аўдыязапіс беларускай народнай музыкі ідуць кругам, пакуль музыка не спіхне.

Як мы лён білі, білі, білі,
(*Стукаюць кулачкамі, тупаюць.*)

Тапілі, тапілі, тапілі, тапілі,
(*Некалькі разоў нахіляюцца ўперад, імітуюць працэс.*)

Калацілі, калацілі, калацілі,
(*Пляскаюць у далоні.*)

Мялі, мялі, мялі, мялі,
(*Тупаюць.*)

Трапалі, трапалі, трапалі,
(*Імітуюць расчэсанне.*)

У кудзелю зівалі, зівалі.
(*Паварочваюцца вакол сябе направа-налева.*)

Прыгаворвалі: «Ты ўдайся, удайся, лянок,
(*Кланяюцца направа-налева.*)

Чысцюткі і бялюткі кужалёк».

Пад аўдыязапіс беларускай народнай музыкі павольна танцуюць на месцы. Гульня паўтараецца 2 разы.

Аленка. Што цяпер мне рабіць?

Васіліна. Трэба Янку ў дапамогу запрасіць.

Клічуць Янку, ён падыходзіць, бярэ Аленку за руку і вядзе да муляжа калаўрота.

Янка.

Ты, сястрыца, не пужайся,
Да калаўрота прыглядайся.
У куточку хаты прасніца стаяла,
Маці ніткі прасці дачцэ памагала.
І матала, і круціла,
Пражу-ніткі матавіла,
Ставіла Аленка новыя
Кросенцы кляновыя.

*Аленка садзіцца за калаўрот, «прадзе»,
Васіліна «дапамагае».*

Песня «Купалінка»

(сл. і муз. народныя)

Васіліна. Вось так ночкай пад песні пралі жанчыны адвеку. Ці цяжка табе, дачушка?

Аленка. Цяжка, але вельмі цікава. Пражу я зрабіла, што далей?

Янка.

З патрэб людзей, з патрэб жыцця
Станок прыдумалі жанчыны просты —
Каб пражу ткаць, зрабілі кросны.
А сёння ад рукі іх працавітай,
Ад іх умелае рукі
Сукно, і шоўк, і аксаміты
Нітуюць ткацкія станкі.

Васіліна. Дзеці, давайце дапаможам Аленцы!

Аленка за муляжом ткацкага станка «тчэ». Гучыць аўдыязапіс беларускай народнай музыкі.

Гульня «Ткачы»

Дзеці дзеляцца на дзве каманды. Па камандзе першы гулец — «чаўнок» бяжыць да стойкі, абягае яе, вяртаецца, бярэ за руку наступнага, яны рухаюцца разам, вяртаюцца, другі гулец бярэ за руку трэцяга і г.д., пакуль не атрымаецца ланцужок. Чым больш гульцоў трымаецца за рукі, тым больш запавольваецца іх рух. Перамагае самая хуткая каманда.

Аленка (пайстае з-за муляжа ткацкага станка).

Пакуль вы гулялі,
Песні спявалі,
Я зрабіла палатно,
Як аздобіць мне яго?

Да Аленкі падыходзіць Васіліна, дае ёй у рукі пяльцы з замацаваным у іх ручніком (спачатку яго вышыванья канцы схаваны).

Васіліна.

Вышывай, Аленка! Каб у руках,
Як вясёлкі, ніткі мільгацелі,
Клаліся на белых ручніках
Роднай нівы фарбы і адценні.

А. Пысін (перапрац.)

Аленка бярэ пяльцы, садзіцца на лаўку, «вышывае» (паціху разгортвае вышытую частку ручніка).